

האילנות ומה שבין האילנות, ואף מה שחוצה להן כשיעור "מלא אורה [קוטף תאנים] וסלו"?!)

הרי למדנו, שאף בזמן שהיובל נוהג, הרי זה מביא וקורא כל שקנה גם את הקרקע; ותיקשי לריש לקיש?!

ומשינין: **הכא** במשנה זו נמי נמי במאי עסקינן: **בזמן שאין היובל נוהג.**

ומוסיפה הגמרא ליישב את שתי הקושיות האחרונות באופן אחר:

והשתא דאמר רב הסדא:

מחלוקת — שנחלקו רבי יוחנן וריש לקיש במוכר שדה בזמן שהיובל נוהג — אינו אלא כשקנה בשנות היובל השני שנהגו ישראל מאז כניסתן לארץ, ומשום שביובל השני כבר הורגלו ביציאת היובל וסמכו דעתם שודאי יחזור להם ביובל, ואם כן כבר מעיקרא אינם מוכרים וקונים אלא לקנין פירות עד היובל.⁽³⁾

אבל כשקנה בשנות היובל הראשון שנהגו ישראל בכניסתן לארץ.

דברי הכל הרי זה מביא וקורא, **דאכתי לא סמך דעתייהו** [של המוכר והלוקח, כי עדיין לא הורגלו להחזיר קרקעותיהם ביובל],

שהיובל נוהג", הייתי אומר: **בהא** בלבד **קאמר רבי יוחנן**, כיון דכי קא נחית אדעתא דגופא קא נחית, **אבל בהא** ד"המוכר שדהו לפירות", דלא נחית אלא אדעתא דפירות, **אימא מודי ליה לריש לקיש** שאינו קורא.

לפיכך **צריכא** להשמיענו את מחלוקתם בשני האופנים שזכרו.

תא שמע ראייה שהמוכר שדה בזמן שהיובל נוהג, הרי זה מביא וקורא:

דהא תנן במסכת בכורים: **הקונה אילן וקרקעו**, הרי זה מביא וקורא, ואף שהיובל נוהג, ותיקשי לריש לקיש?!

ומשינין: **הכא** במשנה דבכורים **במאי עסקינן: בזמן שאין היובל נוהג.**⁽²⁾

תא שמע ראייה שהמוכר שדה בזמן שהיובל נוהג הרי זה מביא וקורא:

מהא דתנן עוד במסכת בכורים: **הקונה שני אילנות בתוך שדהו של חבירו** ולא הזכיר קרקע, הרי זה מביא ואינו קורא משום שאין לו חלק בקרקע אלא באילנות בלבד.

הרי משמע: **הא** אם קנה שלשה אילנות מביא וקורא, משום שכל הקונה שלש אילנות בקרקע אף שלא הזכיר המוכר קרקע, הרי זה הלוקח קנה את הקרקע שתחת

סימן ט; ומסתבר שאף מה שאמרו בתחילה בגמרא שכל מכירה ביובל אינה אלא "קנין פירות", היינו משום דסלקא דעתין שאף ביובל ראשון קודם שהורגלו ליציאת יובל, היו מתכונים למכור לקנין פירות, שהרי מעיקר דין יובל הוא אפקעתא דמלכא ביובל, לא מכירה לזמן.

2. כתב החת"ם סופר, דלפי רש"י לעיל לו א, שבכל ימי בית שני לא נהג יובל, ניחא היטב תירוץ הגמרא, אבל לשיטת התוספות שם שכל ימי בית שני נהג יובל, מלבד תקופה מסוימת בימי בית ראשון, אם כן קשה תירוץ הגמרא.

3. על פי "קהלות יעקב" הנדמ"ח לראש השנה